

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за сунцем.

Цена је за Угарску за целу годину 28. кр. на послу године 14 кр. на четврт године 7 кр. на један месец дана 2 кр. 40 пот. За Аустрију, Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, Америку и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на целу годину за Угарску 4 кр. на пола године 2 кр. на четврт године 1 кр. а за Америку и остале земље 6 кр. 50 пот. годишње.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке прете оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Чек-контото 12008.

Позив на збор.

Браћо!

Избори посланика за угарски државни сабор отпочеће већ кроз три недеље, у понедељак 17. (30.) априла. У овом важном, судбоносном времену ти су избори значајнији од свију досадањих избора и по народ наш и по државу нашу.

Треба да учинимо све, што год нам снага допушта. На изборним местима треба да се појаве густе редови наших бирача, ми морамо сад победити где је год могуће. Наша реч мора да се чује на угарском сабору и та реч треба да је муска, да не буде о нама а без нас.

Управа српске народне радикалне странке овластила нас је, да сазовемо збор наше странке у Новом Саду, чим избори поставу свршена ствар.

С тога сазивамо

ЗБОР

српске народне радикалне странке

У НОВИ САД

трећи дан Ускреса 4. (17.) априла ове год.

у 11 сати пре подне

У ВЕЛИКОЈ ДВОРАНИ ХОТЕЛА МАЈЕРА.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Избори посланика за државни сабор.
2. Истицање кандидата.

Браћо! Треба да нас буде из свију крајева. Дођите што многобројније.

У Новом Саду, 27. марта 1906.

Петар Попадић. Др. Бранко Илић. Пера Павловић.

Да се разумемо!

За три недеље отпочеће избори за државни сабор. Сваки тренутак је скуп, треба да учинимо све што можемо.

На челу данашњег броја „Заставе“ доносимо позив на збор српске народне радикалне странке. Збор ће бити у Н. Саду трећег дана Ускреса.

Наша средишња управа сазвана је и састаће се пре збора. Али српска народна радикална странка, као народна демократска странка, сазива и овом приликом јаван збор свију њених чланова, јер она не може и неће да ради о народу а без народа.

Преговори са Словацима и Румунима о заједници већ теку...

* * *

Да рапчистимо и ово:

Читав низ година лежи цела борба нашег народа једино на плећима српске народне радикалне странке.

Српска народна радикална странка држала је зборове и тражила сазив српског народног црквеног сабора. Сазив нашег сабора 1902. године био је исход те борбе.

Српска народна радикална странка покренула је и водила велику борбу против Берзевицијевог предлога (помаћаривања школа). Она је ту борбу водила у црквеним општинама, јавним зборовима, а наше женскиње покупиле су око 30 хиљада потписа против тога.

Српска народна радикална странка, водила је тешку зимњу изборну борбу лане при изборима за угарски државни сабор.

Српска народна радикална странка водила је и сазивала многе и многе јавне зборове за време кризе. Она је постигла, да се чула и наша реч, а запажено је на све стране, да смо још живи и да хоћемо и умемо, да се боримо за своја права.

Било је и чланова других странака, који су нас овда онда у нашој борби по

магали; — хвала им. Али су нам управе других странака у опште отежавале по сао, јер су само гледале нашу борбу и мерале нам, измишљавале су ма какве ствари да нас нападну, па и осумњиче.

Но народ је листом приступио српској народној радикалној странци, помагао ју је, и он ће и данас то учинити. Народ наш гледа у српској народној радикалној странци себе, он је сматра као своју и стаће уз српску радикалну странку и при овим изборима.

Не вреди, нити би било смисла, да народ наш у овом тешком часу пошље на сабор људе разних странака, који ће тамо заступати разне правце. То најмање треба и сме да буде сад, кад треба да се покажу жеље наше.

Српска народна радикална странка учинила је све што је могла до сада, а учиниће то и од сада. Дужност је свих Срба, да ту странку данас помогну, јер је њен програм прихватио огроман део народа нашег као свој.

* * *

Српска народна радикална странка истаћи ће своје кандидате где год има смисла. За то браћо не обећавајте се никоме. Не истичите нигде кандидате без договора са странком.

Извештавајте уредништво „Заставе“ о сваком покрету, о свакој жељи нашег народа. Договарајте се, саветујте се, не дајте се!

Претплаћујте се листом на „Заставу“. На њу се можете претплатити и само на месец дана. Она стаје месечно 2 круне 40 потура. Не може свако о својој глави; морамо заједнички. А ако хоћемо заједнички, треба сваки да буде тачно обавештен шта бива и шта је удешено.

Кроз неколико дана, чим буде опет слободно продавати новине по улицама, почећемо и опет издавати „Заставу“ два

пута дневно, а мали јутарњи број „Заставе“ продаваће се по 2 потуре.

Будимо вредни и истрајни, јер се ово време не враћа! Жртвујмо, јер се не тиче само нас, него и будућности деце наше.

Утубите ово пред изборе.

Ко има право да бира посланика?

Сад при овим изборима не вреди више да питамо: Ко има права да буде бирач?

Гласати може само онај, ко је уведен у бирачку листу. Нека неко има сва права да може бити бирач, ако није убележен у бирачку листу, не може гласати. Тога нема — у писму. А нека неко и нема права да буде бирач, ако је уведен у бирачку листу, он има права да бира. На биралишту се ништа друго не пита, већ само то, је ли неко убележен у бирачку листу, или није.

Бирачка листа.

Бирачка листа, која је састављена лане, вреди за ову годину.

Бирачку листу целог изборног среза, или неке општине може сваки искати да му се препише у министарству унутарњих послова или у жупанији од поджупана или код краљевског јавног бележника. (У вароши код градоначелника). За 8 дана мора му се најдуже издати препис. Ако не, онда ће такав чиновник бити кажњен са 2 хиљаде круна глобе.

Но бирачка листа сваке општине мора бити код општинске власти Општинска власт је дужна свакоме становнику да покаже ту листу да би видео, да ли је бирач или не. Месна власт је дужна у свако доба (кад су званични часови) свакоме становнику да дозволи да препише листу бесплатно или да тражи препис.

Но власт мора сваком, па ма не био становник оног места дати у препису бирачку листу, али тај мора платити одређену таксу.

Ако чиновник неће да покаже бирачку листу, или да је дозволи преписати, или сам не изда препис, или оклева, потпада казни.

Дужност је наших људи, да у свакој општини одмах препишу или даду преписати бирачку листу Без бирачке листе се не иде у изборну борбу. С овим нека нико не оклева.

Како се сазивају бирачки зборови?

Нема избора без збора и договора. Ми на жалост немамо нарочитог закона о јавним зборовима, али имамо нешто о томе у изборном закону, у XXXIII. законском чланку од 1874. године, и има о томе обичаја и министарских наредба.

По томе: Ако је збор у нечијој кући, у затвореном простору и ако дођу они, који су позвани, то се сматра као договор и не мора се пријављивати власти.

Јаван збор је онда, када се не позивају појединци лично, него се позивају сви грађани или бирачи, па ко дође. Такав јаван збор се мора пријавити. Како и коме се пријављује јаван збор, о томе наредује XXXIII. законски чланак од 1874. године §. 33. Тамо се вели:

„Јавни страначки збор, страначка светковина, опход, пријављује се у местима, где су уређени магистрати, градоначелнику*), у осталим местима административ-

*) Министарска наредба протумачила је то, да у местима, у којима су уређени магистрати, треба пријавити збор капетанији.

ном чиновнику (надсолгабирову), а ако таког нема у месту, онда општинском поглаварству увек дан раније.“

Најбоље је да збор пријаве дв, три особе писмено. У тој пријави треба тачно нагласити: место на ком ће бити збор, време кад отпочиње збор и предмет (или предмети), који ће се претресати на збору

Казне за оне, који варају, мите и прете.

Код нас је обичај, да се при изборима купују гласови, да се прети, храни и поји као да нема закона. А ево шта казнен закон наређује:

184. §. гласи: Ко гласа место другог или се пријави, да гласа место другог, казни се затвором до 1 месец дана и глобом до 100 фор.

185. § казног закона наређује: Затвором до 6 месеци и глобом до хиљаду форината казни се онај, који бирачу даде или обећа новаца или ствар, која има новчану вредност, да би гласао на неког кандидата или не гласао или да би се уздржао од избора.

Истом се казном казни и онај, који у горњој цели, он или с његовим знањем члан његове породице, прими новац или ствар, која има новчану вредност.

186. §. наређује ово: Затвором до 3 месеца и глобом до 500 форината казни се онај, који у горњој цели (која је наведена у 185. § у) поји и храни бирача.

187. §. казног закона наређује, да се затвором до 2 године казни онај јавни чиновник, који злоупотреби своју званичну дужност, те претњом или обећањем бирача наговара, да гласа за неког кандидата или не гласа.

Овако закон. Барачи треба да имају на уму, да је гадно, забрешено и кажњиво митити и примати мито. И да чиновницима није слободно да прете и обећавају.

Упамтите своја права и не дајте се.

Нова влада.

Фејерваријева влада је пала. Нову владу саставила је мађарска коалиција. У ту владу су ушле најбоље снаге коалиције: Андраши, Кошут, Апоњи...

Ми смо се трудили, да престане завада међу народима. Тражили смо, да се сваком призна своје, па да се што боље просветимо и гледамо од куд хлебац долази. Ако може да дође до таква споразума, биће нам свима добро, ако не, неће ни један народ Угарске процветати. Радил смо да дође до те заједнице и држимо да је то чистан и паметан рад.

Како ће се одавати нова влада таквом раду сад ћемо видети на делу. Право би било да увиди, да мађарски народ нема

користи од тога, ако ми будемо угњетавани и незадовољни

То иде у корист трећему, који хоће да нас поцепа па да буде по његовом.

Коалиција је сад на влади. Она обриче сасвим слободне изборе. То је њена дужност, а не заслуга. Ми чекамо да видимо колико ће нам изаћи на сусрет и према томе ћемо удесити своје држање. Ко буде против нас, ми не можемо с њим.

На овим изборима што иду биће прегажена мађарска такозвана либерална странка, која је гњечила и нас и Угарску кроз читаве десетина година. Пропаће, јер није радила право.

А коалиција или ће наћи на прави пут или ће и она убрзо пропасти. Не нађе ли се у мађарском народу људи, који ће штети брата за брата, онда ћемо сви скупа стећи туђина за господара

Ми ћемо се томе опирати колико год можемо, јер нам је то дужност и што хоћемо да нам је савест мирна. А ако нам то не пође за руком, нећемо да кривица и клетва падне на нашу главу.

Нови Сад, 27. марта.

Ненадани расплет кризе у Угарској, дакако да је изазвао разумљиву забуну у редовима владине тако зване „народне“ странке. Томашићев „Dnevni List“, који је држао за сигурно, да ће апсолутизам у Угарској наступити и тијем осигурати на дужи вријеме живот његове странке и данашњег система у Хрватској и Славонији, тај исти „Dnevni List“ у броју од прошле суботе пренеражен узвикује: „Дакле се ипак још догађају чудеса!“ Ми разумијемо, како је ово најновије „чудо“ немилу људима Томашићеве странке. У колико је тај вођа владине странке остављао вада себи и својој странци ма најмања враташца, на која мисли да може улазити у дотицај са сваком владом угарском, то су његове ствари. Али да ће у коалиционом мини старству имати мјеста и члан данашње владине „народне“ странке, ми сумњамо. А то би био већ први пораз те странке, која је својом службом либералној странци у Угарској и владама из њезиног крила нанјела огромне штете народу српском у Хрватској и Славонији. „Dnevni List“ налази данас већ мекајех ријечи и за коалициони кабинет, док није знао како ће изгледати, а кад се огласи званично тај кабинет, ми смо увјерени, да ће Томашић наћи згоднијех ријечи, да препоручи себе и своју странку, да узмогне и на даље остати у власти. Друго је питање како ће се коалициони кабинет одавати Томашићу и хоће ли с промјеном у Угарској настати промјена и у Хрватској и Славонији.

Из данашњег управо несносног стања у

Хрватској и Славонији, где је и оно мало уставности на папиру изврнуто којекваким драстичким мерама и унакажено, једини је излазак у слободнијем изборима за сабор. Народ српски и хрватски у Хрватској и Славонији у слободнијем изборима може само да осуди виновнике данашњег несносног стања. И ми смо увјерени, да тај глас српског и хрватског народа може само жигосати данашњи систем и људе који су га подржавали. Сад послје расплета, ма и привременог, кризе угарске, надамо се да ће бити расписани и избори за веома мали сабор у Хрватској и Угарској. Сабор слободном вољом изабран мора да узме за прву своју дужност да донесе нови изборни ред — са опћим непосредним тајним гласањем, како ће једино чути се нефалсифицирана ријеч цијелога народа.

Да ће владиновачка „народна“ странка удружена са Франковцима, фуртимашима и Радићевцима на изборе изаћи свом својом снагом, разумијемо и вјерујемо. Тешко је то испуштати власт из своје руке — власт, која је појединцима доносила огромне користи. Али и удружене српске и хрватске народне опозиционе странке, буду ли избори слободни, и буду ли развиле сву своју снагу, могу своје противнике сузбити и побједити и сахранити их, као што изгледа, да је сахрањена завада у Угарској — либерална мађарска странка, та присна друга хрватске „народне“ странке.

Дани су близо, кад треба да се на дјелу покаже снага заједнице српских и хрватских опозиционих странака.

Клерикализам

Тешко земљи, тешко народу који је спутан ланцима клерикализма. Клерикализам је противник слободе, противник сваког напретка било политичког, било културног. Он хоће две касте људи, на једној страни господаре и на другој слуге. У тој својој борби не бира средства, јер му сврка оправдава средство.

Римокатоличка црква је врло прикладна за развијање и утврђивање клерикализма а то ради тога, што је цела римокатоличка црква једна јединствена организација, зато и није чудо да се напредни културни народи који су римокатоличке вере с великим потешкоћама боре против клерикализма. Код православне цркве клерикализам на срећу не може да узхвати онога корена, а нарочито не код нас православних Срба, па ипак је и код нас та борба на дневном реду а ту борбу и желе нама противничке владе како у Бечу, Пешти тако и у Загребу.

Кривица није до народа него на-

ПОДЛИСТАК.

ЧИЧА ТРИВУН.

Приповетка

Светозар Храћанин — Димитријев.

Бјеше прољеће, право топло прољеће.

Широм пространог ваздуха цвркнулу ластавице а доље — у оним зеленим ливадама и ливама ништа друго и не чујеш него измије шану птичију пјесму и тихо шуморење младога бубвика, кроз којег вијугасто протиче бистар и хладан горски поточић, што се далеко, далеко тамо, испод густих шљивика улијева у набујалу и широку Уну.

Кроз забране одјекује жива, ватрена пјесма са врелих уста ђевојачких а у низари — по ораницама зарили плугови у земљу, покрај, којих споро и уморно мили ђуљиви сељак пуццарајући са дугачком кампајом. И полако с времена на вријеме одјекне празном ораницом оно увијек монотонно: «Ајс драгоња... ајс!»

Па ипак вријеме одмиче, сунце полако тоне, ваздухом струји хладнија вјетрић и полако, неосјетно шири се пријатна прољетна ноћ... У даљини исчезав, тоне бјеличасто сеоце у тамне магле и онда, све више и више, јасније и милије трелере јасне звјездице на модру тамном небеском своду.

То је било у очи Ђурђева дне.

Чича Трифун Маринковић сједио је у ва-

јату дубоко замишљен, и кад и кад одахнуо би тешко а у грудима као да нешто зашкрипи, он се онда забаше и размишљајући даље тупо гледа у широко звјездано небо. У кући су сви одавно заспали, само старо цето увијек покрај земљане пећи дријема, повукао реп под стражње ноге и немирно погледа замишљеним својим очима околу себе.

И поноћ је превалила а чича Трифун непомично сједи и као да некога очекује. — Момци остављају прела, силазе са брда, пјевају и дозивају се. Ноћна сеоска балантија*) са чудним битинама на раменима крстари седем, шапућу људи нешто међу собом, пуше и нестаје их у кривим, блатњавим совацама мрачнога села. И таман да се чича Трифун дигне са ониског треношка одјекну селом пуцањ, једанпут — други пут и онда на једно педесет корачаји од први вратница на чича Трифуновој авлији зајеча крупан мушки глас. Трифун задрхта прође га језа, убриса чело и брзо уђе у собу. Сви су дубоко снивали. Он их погледа свију редом, затим брзо скиде «штуч» са чивилука, загрну своју стару кабаницу и пропуштајући цето пред собом изтрча брзо на сокак.

«О Јоване-е-е!» одјекну мукло из његових груди у празну ноћ.

Све је ђутало само из даљине допираше тешко јечање све грозније и страшније. Два

три чевјека трчали су из све снаге преко потеса чича Трифуновог. Он их није познавао, само је упазео да на главама имају велике шубаре, и тада га нешто тако тешко у грудима притисвало.

«О Јоване...» одјекну и по други пут али одзива не бијаше. Онда старац подиже штуч више главе и, штуч за час плану, дим се ширио као танак облак, пуцањ умукну и несташе га у одједима тамо негдје у далекој ведрој ноћи.

Пси сеоски залајаше и затим умукнуше. Неколико сељака долазише са дна села разговарајући нешто што се није могло разумјети. И кад бејаху према Трифуну један ће запитати:

«Јес' ти то Трифуне?»

«Ја,» одахну он.

«Погабел' то неко?» питао је посљедњи што је споро корачае ивицом друма.

«А Бог ће га знати», дрхтао је чича Трифунов глас, «дијете ми није коначило у кући па ме нешто то забринуло».

«А да ће ти је Јован? питао Максим Јурковић који се то вече задржао код Мијевине мејане.

«Како јуче оде коњима на Јелас није бивао код куће;» забринуто је одговарао старац спуштајући пушку крај ноге.

«Ово баш ко' ајдуци. По цијелу ноћ ја' се деру, ја пјевају, пуцају, ама и краду чо'че. Да видиш грдне срамоте што се створи од овог некад поштена и мирна села» додаваше стари

*) Балантија = сеоска ноћна стража.

ше хијерархије. Зато није чудо да ми у Угарској, Хрватској и Славонији имадемо у политичкој борби против себе не само непријатељске владе, него и наше српске клерикалце. Они помажу једни другима и наши клерикали у борби за своја, скоро можемо рећи, сталешка права раде против интереса свог народа и његовог напретка.

Годинама траје борба и данас је води против клерикала удружених с владом на жалост још једина српска народна радикална странка. Најбољи доказ какви су наши клерикали, види се и по њиховом држању сад гледе српско-хрватске коалиције у Хрватској, Славонији и Далмацији. У једном коду нашла су се „Hrvatstvo“ орган „фуртимаша“ (хрватских клерикала) и наш „Српски Сион“ заједно са листовима овог система, који је недавно са својим интерконфесионалним законом (боље да кажемо конфесионалним) назвао нас законитим начином „грчко источњацима.“

Клерикализам убија напредни дух у свакој прилици, он не допушта слободну мисао да продре ни у науци, ни у животи. За то им је велика брига да су школе под што већим њиховим надзором. Слободнији људи њима су одмах „безбожници“, одмах долази та гадна клевета.

Клерикали су криви, да наша народно црквена аутономија није још потпуно сређена, закључке наших сабора ису хтеле нама непријатељске владе да потврђују а у томе су их помагали наши клерикали претставкама, депутацијама и стотинама сплетака. Народ их добро познаје и није чудо да су при изборима за мајски сабор добили једва пет посланика. Но сада у овим критичним данима у нашој монархији, где се систем државног уређења из темеља љуља, подижу и наши клерикали главу, хоће у мутном да лове. Влада ће их потпомагати и они њу. Учињен је већ први покушај, хоће да баце семе раздора у радикалну странку. Ту је покушај са свештеницима и учитељима на епархијској скупштини бачкој, но нису наши свештеници и учитељи слепи да не виде што се тим хоће. Нају се појединци који у први мах не виде што се хоће, но брзо ће и они видети. Нека буде свестан сваки Србин своје дужности, па нека у овим критичним данима непушта ока са свих политичких тела: Сабора, жупанија и опћина, но исто тако нека пази и наше народно црквене установе.

— ден.

Веч, 6. априла 1906.

Славно уредништво! Умоља вам вас да у мому властитом интересу као и корист саме ствари изволите уврстити овај крајак исправак у Вашем цењеном листу.

Сретен Младић пувећи белу шемничку лулу што но је често пута губио по мејанама од вазда веселог живота.

У то наиђе, искрену од некуда балантија. „Чусте ли да пуцају?“ пита један из патроле и цери се.

„Ја, да шта, нијесмо ваљда глуви,“ одговори кроз зубе Сретен палећи лулу.

„Нико нам не знаде рећи 'ће то би па смо се запутили право у опћину“, настављаше Вале Рибарић и полако се удаљаваше са балантијом према општинској кући.

Кад мало подаље измакоше, Максим се обазну за њима и онако поред камиша подсрдљиво добаца:

„Да чудни прапораца, да сигурнијех патролција! Ће си стари Раковице да видиш овака чуда од будала...“

„Ајд, ајд Максиме, сјећај се, да си и ти у мјесто тога ћаће ев' исто вако по цијелу ноћ скитао и луњао се по селу“, заврши чича Трифун и пође с њима ка општинској кући, ћутећи корачао је стопу у стопу за њима.

Два сата откуцаше са старог торња кад уђоше на врата општинске стражаре. Изнутра допираше звекот ланаца измешан са тешким стењањем. — Трифун, кад отворише врата, пребједи, задрхта и паде на прашњави под крај прага општинске стражаре. Он је само

Исправак: У цењеном Вашем листу од 21. марта 1906. неповнотом писцу чланка „Зора“ и „Звонимир“, случајно и нехотице поткрала се мала погрешка, која би се могла криво схватати и разнолико тумачити, па да тому избегнем, изјављујем да нисам ја председник „Звонимира“ већ први тајник, дочин је госп. канд. инг. Анта Ступарић тај, с којим ме је писац тога чланка заменуо.

Он је том zgodом, контра госп. Мајаку, подупро мој предлог гледе брвојава госп. Пери Чингрији, с мотивацијом, да је уверен о трајној нашој слови тим више, што је у „Звонимиру“ нестало тих елемената, који би евентуално били против слоге.

Захваљујући Вам на сусретљивости којом уврстисте тај исправак, бележим се са штовањем

Јосип Шашек
штуд инг.

Нова влада и избори.

После многих саветовања најпосле обрзовано је ново угарско министарство. Још при саветовању у петак вође коалиције решиле су, да нову владу састави Александар Векерле. То своје решење са опћили су Фејерварју, а овај краљу После овог саопћења позван је од дворске канцеларије Векерле у Беч, који је онамо и стигао у петак у вече. Одмах по своме доласку Векерле се саветовао са вођама коалиције дубоко у ноћ. Он је предлагао да министарство састави гроф Адраши, а он је вољан да се прими министарства финансија. Адраши се није хтео примити, да састави владу, а није хтео ни да уђе у министарство. У опће вође нису хтеле, да улазе у ново министарство. Сутра дан у суботу били су и Векерле и Адраши на аудијенцији код краља, после зваке аудијенције држана су саветовања и најпосле су утаничили, да владу састави Векерле, а у њу да уђе и Адраши и остале вође коалиције, јер се Векерле само у томе случају хтео примати председништва. Само тако је узео на себе одговорност, да ће успоставити ред и мир у држави. Вође коалиције осим тога одазвале се и молби искупљених бивших угарских посланика у Бечу, који су настојавали, да их свакако приволе, да уђу у Векерлов кабинет.

У суботу по подне ишао је Векерле повео на аудијенцију и том је приликом поднео краљу листу нових министара, коју је краљ и усвојио. Ново министарство састављено је овако:

Министар-председник и финансија: Александар Векерле

Министар трговине: Франа Кошут.

Министар унутрашњих послова: гроф Јулије Адраши.

Министар богоштовља и јавне наставе: гроф Алберт Апоњи.

видео једно усиреном крви упрскано лице, блиједо, укочено са разваљеном једном очном дупљом, куда је олово пројурило и — онда је посрнуо и пао.. Однели су га онда у ходник.

У стражари настаде тајац...

Јован, син старчев лежао је мртав покрај ногу сина Вале Рибарића, којег су два снажна жандара сапињали у ланце. Пред самим вратима стојао је одбочен о тољагу стари Вале, са натученом шубаром и мирно, укоченим погледом гледао у своју наду, свога сина Стипу. И кад га поведоше онако сапета, блиједа покрај мртвог јединог сина Трифуновог, старом оцу грунуше сузе на очи, он се испрси, тољага паде на под, стегну песнице и огорчено јекну:

„Пасја вјеро, скоту кујин. Нико не говори да ти је Вале отац. Иди... Пролази разбојниче!“ подиже Вале десну руку показујући прстом пут врата. И син оборених очима пролажаше покрај оца..., ланци још једном звекнуше, њега нестале иза врата а Вале — да и он је био отац...

Сви га погледаше. Он се заплака, посрну преко прага и полако одбачајући се о тољагу продужи сам пут низ село.

(Српшање се)

Министар пољопривреде: Игњат Дарањи
Министар око краљеве особе: гроф Аладар Зичи.

Министар правде: Геза Полоњи.

Министар домобранства: генерал Хуго Хофман, заповедник кашавског домобранског округа, привремено га заступа Александар Векерле.

Министар за Хрватску и Славонију привремено Александар Векерле.

Векерле се вратио са аудијенције одмах у хотел Бристол, да саопћи Кошуту и осталима исход аудијенције. Пред хотелом и у хотелу дочекали су га многи новинари и силан свет. Када им је Векерле прочитао листу нових министара, новинари и свет је при сваком имену одушевљено клицао: Живео!

Јуче у недељу по подне у пола пет сати положили су нови министри заклетву пред краљем. Заклетву је сваки прочитао са листа. После полагања заклетве краљ је примио нове министре у посебној аудијенцији. —

Из краљева двора отишли су нови министри у угарско министарство, где су одржали први свој министарски савет. У вече су се вратили у Будимпешту.

Јуче у вече стигао је у Беч, на нарочити позив, тајник министарства унутрашњих послова др. Валентије Илошваји, да споразумно с министрима уреди ствари за изборе. Одмах се пријавио министру-председнику Векерлу и с њим и Андрашајем саставио је наредбу у погледу саборских избора, коју су ови потписали и сутрадан. — У понедељак — изаћи ће у званичном листу. Ову наредбу су већ из Беча разаслали муниципалијама. Избори почињу у понедељак 17. (30) априла и трају до 26. априла (9. маја.) Жупаније и слободне краљевске вароши одређују у току тих десет дана изборе, кад им је воља. Обичај је, да се већина избора одржи одмах први дан, тако ће већина избора бити од данас за три недеље, у понедељак 17. (30.) априла.

Сабор ће бити сазвај за 6. (19.) мај.

При овим изборима задржаће свака странка свој програм. Говоре, да је и сам краљ изјавио жељу, да како у изборној борби, тако и на даље свака странка задржи свој програм и у смислу овога развија своју пропаганду. Ну коалиција ће изборе спровести заједнички. Оставиће, да у сваком изборном округу изборници сами истакну кога хоће за кандидата. Странке, које су у коалицији, неће једна против друге истацати кандидата, него ће се све борити за заједничког кандидата. Држе, да ће се у већини изборних срезова обавити избори једногласно. Један део бивших либералних посланика ући ће у коалиционе странке, а остали по свој прилици неће се ни истацати. Како говоре, ни сам гроф Стеван Тиса неће се нигде истаћи Види се, чиме се либерална странка одржавала на власти. Док је имала чиновнике и моћ у својим рукама, дотле је уживала и „поверење“ у држави; чим јој нестале оне силе и моћи нестало и „поверење“, тако да не сме ни да истадне где свога кандидата.

Према свему овоме изгледа, да у многим срезовима неће бити живље борбе. Једино ће бити борбе између кандидата коалираних странака и народносних кандидата.

Политички преглед.

Сабор краљевине Хрватске и Славоније сазван је у засиједање на 5. (15.) априла. Вјеровати је, да ће засиједање бити кратко, те да ће се нови избори на брзо расписати. Ненадна расцлет угарске кризе ускорио је и овај сазив сабора, као што ће ускорити и нове изборе.

Избор епархијских скупштинара у будимској епархији.

Будимпешта, 23. марта (5. априла). Овде је данас пре подне обављен избор епархијских скупштинара будимског протопре-

звтерата, на броју свега њих шест, и то четир световна и два свештеничка.

Изабрани су наиме: Евген Думча, велепоседник сентадурејски, Јован Игњатовић, поседник сент-андрејски, др. Милан Мандић, адвокат пештански (рођак Думчин) и Стеван В. Поповић (чича-Стева) — од стране световних; Ђура Голуб, парох у Помазу, и Иса Бошњак, парох у Калазу — од стране свештеника.

За овај мах износимо само исход овога избора, а о томе шта је претходило овом избору и како је исти текао, изнећемо најскорије, из чега ће српски свет дознати ту немилу и жалосну истину, да овакав архипастир, као што је наш, у опће не подобјет, а најмање овде — на мртвој стражи Српства!

Јављам да је мохачки срез обавио избор епарх. скупштинара. За световне су једногласно изабрани ови радикали: 1. др. Лазар Рајић; 2. Јован Стајевић; 3. Јоцо Малеш, ратар; 4. Лука Максимовић, ратар; 5. Младен Љубојевић; 6. Милан Пандуровић, ратар; 7. Дине Прерадовић, ратар; 8. Милан Радивојевић, учитељ. — Свештеници изабрани клерикали; по строгом упутству епископа ови изабрани: 1. Адријан Станишић; 2. Светозар Бољарић; 3. Панто Хорват; 4. Милан Костовић.

Међу учитељима била је највећа дебата и једва се тајно гласало; добио је Милош Десанчић 4, а Душан Радојчић 4 гласа, па како је био председник Десанчић, устане и јавно себе прогласи да је он изабран; одмах је стављена примедба у записник зашто се није још једном гласало или да је коцка решила, а не да председник на себе јавно гласа а други тајно; овде је формална погрешка, па би требало свакојако други избор наредити; протест је учињен, што ће епархијска скупштина решити.

Вести из места и са стране.

Конференција у Хагу.

Још овога пролећа састаће се друга међународна конференција мира у Хагу. Велике силе спремају предлоге, које ће изнети пред ову конференцију. Како из Берлина јављају, Русија ће пред велике силе изнети предлоге: 1. Да се исправе наређења, која су на првој конференцији утврђена, у погледу решавања међународних спорова мирним путем, нарочито изабраних судова и међународних испитних одбора. 2. Да се допуне одредбе споразума од 1899. године у погледу почињања војне, права незаинтересованих сила и др. 3. Да се израде споразумне одредбе за поморске војне; одредбе у погледу предушавања трговачких лука у ратне луке; да се одреди време за које морају остављати бродови неутрална пристаништа и права дужности неутралних сила на мору. Овамо спада и питање ратних пленова; како се имају владати зараћене силе у неутралним лукама; како се има поступати са уквћеним трговачким бродовима. У ову споразумну одредбу унеће и наређења, која се тичу сухоземне војне. 4. Да се женевски уговор растегне и на поморске војне.

Пут на северни пол на ваздушној лопти.

Једно новинарско подuzeће у Чикагу поверило је Вантеру Велману, американском новинару, да организује експедицију, која ће на ваздушној лопти покушати, да допре до северног пола. При крају јуна приспеће Велман у Тремзе, а оданде ће поћи на острва Шпицберген. Велман је закупио брод „Фритјеф“ на две године. Овога лета ће приредити само покушајне излете са Шпицбергена. Ако пак време буде повољно покушаће још овог лета пут на северни пол. Велман ће своју станицу удесити на најсевернијој тачци речених острва. Код париске творнице Готард наручена је ваздушна лопта, која ће бити готова месеца маја. Ова је бити већа од свију досадањих и с помоћу героланских мотора преваљиваће 19—24 километра на сат.

Чудновате навике.

У Берлину су сада на окупу лечници — рана-ри (оператери.) Сваки дан пре и после подне имају своје зборове, на којима држе занимљива предавања о болестима, и случајевима које су имали у својим праксама. Пре неки дан је Браман, лечник-ранар из Хале, изнео пред лечнике кључе црне косе, што га је извадио из стомака неке шеснаестогодишње плавуше. Девојче је имало рђаву навiku, да држи крај свога перчина у устима, те када га одгризе, она га и прогута. Ради тога су већ више

пута имали лечници с њоме посла. Годинама је тако гризла косу и ова јој је сасвим напунила стомак. Лечник Браман расекао јој је стомак и оданде повadio косу. Девојче је после оздравило. Чудно је да је девојчина плава коса у стомаку поцрнела. Лечници приписују ту појаву прашковима, у којима има гвожђа, које је девојче узимало због малокрвности. — Лечник Браман изнео је пред конгрес и једну иглу за плетиво, 7 центиметара дугу, коју је извадио такође из стомака неке друге девојке. Ова је имала обичај, да при плетиву, док се разговара или одмара метне иглу у уста и једном приликом јој се игла омакне и прогута је. И ова је девојка после операције оздравила.

Право женскиња на рад.

Под тим насловом написао је др. Андрија Мадаји, професор социјалне политике на будимпештанској трговачкој академији, занимљиву књигу на француском језику. У тој књизи скупио је Мадаји статистичке податке о томе, колико се женскиња бави радом. Но осим овога бори се Мадаји против онога становишта неких социолога и радничких кругова, да право женскиња на рад треба ограничити. Он доказује, да је у данашњим друштвеним и економским приликама женскиње упућено на рад. Да би осигурала себи материјалну самосталност или надокнадила заслуге мужевљеве, продире жена свугде, гдегод јој капитализам или развитак творничке индустрије пружа ново поље за рад. Статистичке податке износи Мадаји из Немачке, Америчких Сједињених Држава, Јапана и Угарске. Износимо податке из Угарске. — У Угарској порастао је број женских радника од 1890. до 1900.: код пољских радника и надничара са 19 постотака, код индустријалаца са 33, а у јавној служби са 54 постотка. Код индустријалаца у опће у 1900. години чинио је број женских радника 21 постотак од укупног броја. У појединим гранама индустрије заступљено је женскиње бројно овако: у зготовљавању намештаја од пружа са 46, у зготовљавању жигица са 56, одећа са 59, ткања са 60, папира и увезивању књига 68 постотака. У државним творницама заступљено је женскиње у великом броју. У ковници новаца им. женских 25 постотака од свију радника, у творницама духана 94, у творницама 96 постотака. У трговинама број намештених женских радника износи 23 постотка од укупног броја свију радника. Прирастак женских радника још је већи код умних радника но код механичких. Женскиње данас налази рада као учитељице, поштарке, апотекарке, писарке по разним канцеларијама и т. д. Земаљско удружење женских чиновника, које је основано пре седам година у Будимпешти броји 1300 чланова. Већ године 1800. било је у Угарској 8720 учитељица, од то доба је овај број знатно порастао. Од 1890. године има у Угарској 9 жена лечника. Године 1902. било је 13 жена апотекара. Код железнице било 1903. године 511 женских чиновника, код поште у 1898. год. 4506, а код телефона скоро су искључиво женски чиновници.

Цигани су штету штетовали.

Првога априла по новоме календару у Немачкој је ступило у живот полициско наређење, по коме се у земљи трпе само они Цигани, што су рођени у Немачкој а сем тога свака немачка циганска породица мора имати сталан стан и стално занимање. Стога су ових дана у престоницу Берлин приспели читави каравани Цигана и одмах узели под кирију читаве петоспратне и шестоспратне зграде у једноме новоме делу града, да се у њима настане са својим породицама.

То су скоро све нове куће.

Цигани ови мора да су доста имућни људи, јер су сви платили кирију за пола године а неки чак и за пола године дана унапред.

Али нису Фараонова деца још добро ни загрејала своја места у великоме немачком граду, а већ је дошло до сукоба. Истина ти сукоби још нису између самих Цигана, али су због њих укућани и суседи кућа дошли у оштар сукоб са кућним газдама, пошто Берлинац неће да станује у циганскоме суседству. Досељени Цигани тврде, да су још читаве трупе на путу за Берлин, те ће према томе и Берлин ускоро добити своју „циган малу“.

Умрла Аустрија.

Читамо у „Политици“: Пре неки дан умрла је у Кичеву Аустрија. Јест, немојте се смејати — то је жива истина, а ево како: Пре 5—6 месеца родила се једна девојка код једног бугараша, но при кршчењу био је кум Коле Поп Крстев, секретар бугарског митрополита Козмете. Из неких особитих симпатија према Аустрији, ову своју малу кумицу обдари именом: Аустрија. И једног дана се Аустрија разболи и пре

неки дан упокуји. Кажу да је било доста грађана који су се много смејали поповима при возгласу: „Да упокуји рабу Божију Аустрију“.

Брзојави „Застави“.

Стигли 27. марта.

Прилике у Угарској.

Будимпешта. Ванредно издање званичног листа донеће данас у подне краљеву ручно писмо о наименовању новог министарства. Нови министри положили су заклетву јуче по подне у пола пет сати. После тога је био министарски савет. Векерле је привремено предузео послове министарства домобранског и министарства за Хрватску и Славонију. Министарство за Хрватску и Славонију попуниће тек онда, када саслушају жеље клуба хрватско-славонских посланика.

Векерле је ступио у уставну (Андрашијеву) странку.

Избори за сабор биће од 16. (29.) априла до 26. априла (8. маја). Сабор ће бити сазван за 6. (19.) мај.

Када су се вратили министри из Беча, дечекани су с великим овацијама. Из свију крајева стижу вести, да свугде влада радост, што је мир успостављен.

Везу в.

Напуљ. Везув ради све већма, те околном становништву прети велика опасност. Лава је допрла до Боско-Треказе. Над Бенвенутом пада густа кипа пепела. Град је у тами. У Торе Анунцијати срушиле се многе куће. Становништво се разбегло. Обсерваторија на Везуву разорена је. Одлазак Фејерваријев.

Будимпешта. Ванредан број званичног листа доноси краљеву писмо, у ком се Фејерварију изриче најтоплија захвалност на пожртвовним и домољубивим великим заслугама, које су појачане још несебичним, успешним делањем да дође до мира. И на великим заслугама, које је стекао за престо и домовину. Вереш Криштови и Лањи орден гвоздене круне I. реда, уз признање њихове ревносне службе. Прво писмо упућено на Фејерварију потписао је само краљ. Друго писмо о отпусту Фејерваријеве владе и Векерловим наименовању потписао је још Фејервари и Векерле. Указ о наименовању нове владе потписао је Векерле. Министри Ковачевић, Фајлић и Пап отпуштени су уз признање на раду им. Тост, Хегедиш и Гегуш наименовани су за тајне саветнике. Затим долази наименовање Векерлова министарства. Векерлу се уз председништво поверава министарство финансија, домобранства и за Хрватску и Славонију.

Сазив сабора.

Будимпешта. Званичан лист доноси краљев отпис о сазиву сабора за 6. (18.) мај. Затим наредбу министра унутарњих послова, да се избори имају обавити од 16. (29.) априла до 25. априла (8. маја.)

Враћен у звање.

Будимпешта. По наредби министра унутарњих послова предузео је данас управу пештанске жупаније, свргнути велики бележник Фаекаш. Сви жупанијски суспендовани чиновници пријавили су се данас да ступају у звање.

Одликовања и промене.

Будимпешта. Званичан лист доноси, да је бану Пејачевићу подарен крунски орден I. класе, а државном секретару Марфију II. класе. — Отпуштају се из службе краљевски комесари Руднаји, Насади, Возари, Суљовски и Нађ, а одаје се признање им на верној и ревносној досадањој им служби. Отпуштају се и жупани гроф Халер и гроф Понграц на њихову молбу и признају им се заслуге.

===== **Предајем** =====
МОЈУ ТРГОВИНУ ВИНА И РАКИЈЕ
у Новом Саду, на житној пијаци број 14.
Услови врло повољни.

ДРАГИЊА УДОВА КОЈНОВИЋ.

ЛИСТАК.

Надежда Николајевна.

Приповетка: Всеволода Гаршина
превео с руског Рајко.

(Наставак.)

Она као да није приметила мога питања. Као стрела прелети сенка преко њеног лица и она затвори за часак уста, као да је што пренеразило, па онда брже боље продужи даље да говори. Говорила је онда о Хелффрајху и ја видех, да силом тражи ма шта, да ме заговори и да забашури моје питање. Најзад заћута.

— Надеждо Николајевна, рекох ја, — реците, за што сте тако неповерљиви према мени? Јесам ли ја ма чим показао...

— Маните се тога, одговори ова тужно. — Ја неповерљива према вама? Ђутите... За што да будем неповерљива? Какво ми зло можете ви учинити?

— Па за што ви...

— За то, што не треба. Сликајте, сликајте, ето за час мрака.. рече она, гледајући да говори веселије.

— Скоро ће доћи и Семен Иванович; шта ћете му показати? Ви данас скоро ништа нисте урадили.

И тако нам време махом пролази у разговорима.

— Доспећемо... сустао сам... Ако је по вољи сиђите с места. Одахните мало.

Она сиђе с места и седе на столицу у углу. Ја седох на други крај собе. Жива ми жеља беше да се с њом разговарам, да је распитујем, али осећах, да ми то, са сваким седењем, бива све теже и теже. Ја гледах, како је седела погурена, обухватила колена згрченим рукама упревши у кочене очи у неку тачку на поду. Један Сеничкин мачак чеше се о њену хаљину и умилато загледа у њено лице, певајући своју добродушну и тиху песмицу. Она као да се окаменила... Шта се збивало у тој поноситој и несрећној души?

Поноситој! Да ми није празна реч испала из пера. И онда сам већ мислио, да је она пропала за то, што се није савила. Може бити да би она учинивши какву погрешку, живела као и све друге, била би занимљива госпођица „загонетних очичју“, после би се удала, па заљубила у море неприкладног живота са мужем, забављеним необично важним пословима у каквој служби. Китила би се, удешавала код себе жур-фиксе, васпитавала децу („син у гимназији, кћи у институту“), занимала би се помало добротворством и кад би прошла пут, који је од господи одређен, дала би својему мужу прилике, да огласи други дан у „Новом Времену“ своју, душевну бољу“. Но она је избијена из седла. Шта ју је натерало, да скрене у животу с пута „уредне женскиње“, којим је била пошла у први мах? Ја нисам могао да докучим и мучио сам се, да прочитам ма шта на њеном лицу. Али оно остаде и даље непомично, удиљ жалосно и мрачно и удиљ јој беху удрте у једну тачку.

— Ја сам одахнула, Андреја Николајевићу, рече она наједаред, подигавши главу.

— Ја устадох, погледах на њу, за тим на платно, па одговорим!

— Ја данас не могу више радити, Надеждо Николајевна. Она ме погледа, хтеде нешто да каже, али се удржа и ћутећи изиде из собе, да се преобуче.

Сећам се, да сам се срушио на столицу и покврио лице рукама. Притисло ми груди неко тешко непохватно осећање; тужно ишчекивање нечега непознатог и страшног, жива жеља да учиним нешто, а сам не знах шта и нежност према томе несретном створењу, скупа с неким бојажљивим чувством, које је она улила у мене својим присуством — све се то слило у једно осећање, које ме је гушило и ја се не сећам, колико сам времена провео тако погружен, заборавивши скоро на самога себе.

Кад сам се пренуо, она стајаше пред-а-мног преобучена већ у своје хаљине.

— До виђења!

— Ја устанем и пружим јој руку.

— Причекајте мало... Хтео бих, да вам нешто кажем.

— Шта то? запитв она брижно.

— Много, много, Надежда Николајевна... Поседите макар једаред, Бога ради, не као модел.

— Не као модел! А као што бих још могла бити Вама? Не дај Боже, да вам будем друго што осим модел, — да вам будем оно, што сам била... што јесам, брзо се поправи она. — Збогом.. Хо-

ћете ли скоро свршити слику, Андрија Николајевићу? запитв она с врата

— Не знам.. Ја мислим, да ћу вас морати замолити, да ми још две три недеље дозволите.

Она ћуташе, као да не може да се одлучи да ми каже, шта хоће.

— Је ли вам што потребно, Надеждо Николајевна?

— Не треба ли још коме... од ваших другова.. изусте она, муцајући.

— Модел? упаднем ја. Ја ћу се побринути да то удесим, за цело ћу се побринути, Надеждо Николајевна.

— Хвала вам. Збогом.

Нисам доспео ни да јој пружим руку, а звонце завони. Она побледе и клону на столицу. Уђе Бесонов.

(Наставиће се.)

Нове неистине.

„Српски Сион“ лист православног срп. архијерејског синода у свом 5. броју од о. г. изилази с новим неистинама.

Познато је да не је тај лист од 1903. год. овамо гони неистинама и обедама без свака повода и разлога. Кад је дотакао и мога рада одговорио сам му и просто изнео бројеве о својим радовима. Но он је преко тога прешао и дошао с другим неистинама, а кад сам му и то побио он долази с овим неистинама и претњама.

Вели се ту како ми је уредништво поручило, да не вадим за другог кестење из ватре, а ово је већ и ружна неистина. Ја сам проговорио онда кад је неистинама нападнут мој рад, а проговорио сам једино зато што су ти напади изашли у листу наше највише духовне власти. Па како? Изнео сам чисте чињенице и ништа више, а на то ми се одговара, да сам за другог вадим кестење. С тога ова тврдња остаје као неистина, и то још ружна неистина.

У питању „Шематизма“ нисам ништа написао, него сам пренео из другог листа што је о том „Шематизму“ написано још 1903. год. на што његов аутор није рефектовао. (Тај пренесени састав је изишао у 13. броју „Србадија“ 1903. год.) Тамо стоји да у „Шематизму“ од 1900 год. само у темишварској епархији има 327 погрешака. Од изређаних ја сам принео 25 и завршио и т. д. па ко има вољу да их даље чита нека их тамо чита. „Српски Сион“ износи ствар тако, као да сам ја то написао и износи само три погрешке, па ме пита како сам могао тврдити да има 327 погрешака. Дакле неистина је то да сам ја то написао, а даље неистина је да ту има само три погрешке.

„Српски Сион“ је написао моје белешке у саборском одбору и понудио ми један мој концепт. Ја сам изјавио, да ми је тај концепт нестало, па сам га потражио натраг. Но он место да ми моју својину врати долази с новом неистином, и вели како се у С. О. нетачно ради и то потврђује са наводом из мога одговора. Тај гласи: „Ништа се не реферише у саборском одбору — писмено ни један предлог се не реферише, нити се одлука прогласи и ту је онда тешко реферисати“. Међутим у моме саставу то место гласи овако: „Ништа се не реферише у саборском одбору писмено ни један предлог не формулише нити се одлука прогласи и ту је онда а тешко бележити“.

Као што се види ишчупано је једно место из мога одговора и онда то место изврнуто за то, да се шкоди угледу саборског одбора. Оваким средством се није послужило још ни један српски лист, па нека је и то за сада, јавно прибележено. Завршујем овим: Преко претње прелазим с презрењем и мислим, да томе има места у озбиљном расправљању једне опће ствари.

Мата Косовац

статистичар-уредник.

Продајем

ВИНОГРАД

на Транцаменту у Срему, преко пута Новог Сада, на најлепшем месту, четири ју тра велик, а сав на роду.

ДРАГИЊА удова КОЈНОВИЋ,

Нови Сад, Житна пиваца број 14.

324 4-5

5 кило НАЈБОЉЕ
МАНИЛА КАФЕ
само 13 кр.
франко без трошка.

! Вредна прилика!

! За 20 круна!

франко без трошка

2 киле кафе Цејлон специјалитет
1 „ „ Куба перл најбоље
1 „ Чоколаде најфиније
1/2 „ Какао Корф прима
1/4 „ Руског теја

шаље уз поузеће

Милош Бах

Fiume Via Guiseppe 4.

! Што се не допада примам натраг!

5 кило НАЈФИНИЈЕ
ПОРТОРИКО КАФЕ
перла
само 18 круна франко
без трошка.

2957. szám

Kig 1906.

A Limánmocsár feltöltéséhez szükséges gőzpálya (vasuti sinek billenő kocsik) beszerzésére kibocsájtandó árlejtési hirdetmény tárgyában

Árlejtési hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa a Duna melletti Limán nevű mocsárnak dunai homokkal való feltetésére, mezei vasutat létesíteni szándékozván, az alább részletezett tárgyak szállítására f. évi április hó 23-ának délelőtti 11 orakor írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalást fog tartani.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, miszerint írásbeli zárt és gondosan lepecsételt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 11 óráig a polgármesteri irodában annál is inkább adják be, mert az elkészebben érkezettek avagy pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok csakis az alább feltüntetett egységarak mellett tehetők, akképen, hogy azon százalék, melyet vállalkozó elengedni hajlandó, az ajánlatban számokkal és betűkkel kiírandó.

Az ajánlathoz az ajánlati költségvetés végösszege 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó, avagy emme összegnek a városi pénztárba történt befizetése igazolandó. A bánatpénz vállalatanyertes által 10%-ra kiégszítendő.

A szállítandó tárgyak között mennyisége a hozzávetőleges szükségletét képezi és a városi tanács a kimutatott szükségletét 25% erejéig többet vagy kevesebbet rendelhet, a nélkül hogy a vállalkozó ebből kárpótlásra igényt támaszthat; fentartja magának a városi tanács továbbá ama jogot hogy a szállítást ajánlati árra való tekintet nélkül azon vállalkozónak adhassa ki a kit bármely tekintetben legmegfelelőnek tart.

Ajánlat csakis honi eredetű cikkekre tehet és tartozik vállalatnyertes azt a szállítás alkalmával gyári védjegy és kívánatra kereskedelmi és iparkamarai bizonyítvánnyal igazolni.

A szállítandó összes tárgyak a megrendelés vételétől számított 8 hét alatt vállalkozó által saját költségén Ujvidékre és pedig az „Ujvidéki Dunapart állomásra“ szállítandók, mely szállítási határidőbe nem tartása büntetéspénz kirovását vonja maga után.

Vállalkozó a szállított tárgyak anyaga és szerkezetéért egy évi jótállást tartozik vállalni, mely idő alatt előforduló szerkezeti, avagy anyagbeli hibák következtében előálló hiányok pótlásáról gondoskodni tartozik.

A szállítandó tárgyak a következők:

1. 1300 méter 600 méter nyomtávolságu állandó pályához szükséges (2600 f m) elsőrendű hibátlan acélsín, f m-ként 5. 5. kg. súlyban a hozzátartozó 380 pár heveder, 1600 drb. (10×40 mm.) heveder csavar, 7000 drb. (8×80 mm.) sinszöggel de talpfák és szerelés nélkül 1300 méter á 2·80... 3640 kor.

2. (300) méter hordozható vágány, ugyan ilyen acél sínből, vastalpakra teljesen készen felszerelve 600 m. m. nyomtávolságra: 300 méter á 4·40... 1320 kor.

3. Egy kiterőhöz szükséges 2 drb. váltó állító készülék nélkül: 2 drd á 120... 240 kor.

4. 8. drb. teknősbillenő kocsik teljesen vas és acélból halmazva 1 m. anyag befogadására acélöntvény kerekkel, acél tengelyekkel, teknő 2 mm. vastag lemezről: 8 drb. á 170... 1360 kor.

5. 4. drb. ugyanilyen billenő kocsik de mind a négy kerékre ható erős orsás fákkel: 4 drb. á 240... 960 k.

6. 2. drb. vaskocsiléváz V-vasból pórekocsi készítéséhez alkalmas 2 drb. á 115... 230 kor.

Összesen: 7750 korona mely árban ben foglaltatik az összes anyagnak Ujvidékre az „Ujvidék Dunapart“ állomásra való szállítási költsége.

UJVIDÉK, szab. kir. város tanácsának 1906 évi március hó 31-én tartott üléséből.

Szalay Lajos

kir. tanácsos, polgármester.

383 1-1

ЦЕЛНИХ РАСТОВИХ ТАЧАКА

дугачки 1-30 м. и 1-50 м имаде на про дају 100 000 комади.

Цена је за прву дужину 38 кр. а за другу дужину 42 кр.

Добити се могу код

Глише Јовановића
у Беочину.

314 3-3

ПОСЕД близу велике фабрике авцио нара из Берлина, на видној цести 4 Км. од железничке станице Петровог-села старог — Славонија, у Штавици продајем, јер мени не треба: сељачку кућу бр 27 два и пол јутра добре посавске оранице, три јутра ливаде и четвртину јутра шумице за 2500 К (двие хиљаде пет стотина.)

Поседе у Штавици Сава не топи, а земље су још јефтине, и купац може по 200 круна јутро земље парцеларно куповати и саставити већи комплекс.

Понуде се шаљу

Милану Тривановићу
поседник шумарски вјезб.
Нова Градишка (Славонија.)

316 2-10

Свој — своме! БЕЧКО СТОВАРИШТЕ ОДЕЛА МИЛАН Б. РАЈАКОВАЦ

УРУМИ

у кући Чермака на пијаци

препоручује своје богато снабдевано стовариште за пролеће и лето и то одела, иберциера, чакшира, шешира, кошуља, кравата за одрасле и децу. Јакна за го спође и госпођице по најновијем кроју.

356 2-2

СРБИН

26 година, свршио трговачки курс, жели супити у повчаном заводу, трговачкој или агентурној писарни; вичан је српској и немачкој кореспонденцији. — Упитати код администрације „Заставе“.

381 2-3

ПОМОЋНИКА

треба одма трговина с мешовитом робом; — исти мора да је вешт продавац мануфактуре; — мора посве углађен начин поступка са сељачком, као са отменом муштеријом имати.

М. Мајсторовић
Окучане (Славонија).

322 3-5

Помоћник гвожђарске струке,

само, који је изврстан, ослоњив и само сталан, биће одма акцептиран.

Опширни оферти имају се управо упитити на фирму

Н. Reichsmanna Sinovi
у Djakovo (Slavonia).

333 2-3

ТРАЖИ СЕ ЈЕДНА ВРЕДНА

КОРЕСПОДЕНТКИЊА

за српску и немачку кореспонденцију, за једну већу колонијалну радњу.

Понуде са сведоџбама нека се подне су код администрације „Заставе“.

321 3-6

НОВО ОТВОРЕНА ТРГОВИНА

ШПЕЦЕРАЈА ДЕЛИКАТЕСА И ДРУГЕ РОБЕ

САВЕ ИЛИЋА

НОВОМ САДУ

у темеринској улици број 10 преко пута од 3 круне препоручује своје добро и свежом робом снабдевано богато стовариште, шећера, кафе, пиринца, брашна, бадема, ораја, шљива, меда, шунке, сира, ајвара, риба, коњака, рума, шљивовице.

Роба је увек свежа, послуга брза и тачна а цене строго солидне.

208 8-10

Учвршћене солидне цене.

Изванредне новотарије

ЖЕНСКИХ И МУШКИХ
ПОМОДНИХ СТВАРИ
за јесењу и зимску

СЕЗОНУ

у богатом избору стигле су стоваришту

С. КОВАЧ

код „Роде“

НОВИ САД

425 45 52

ГЛАВНА УЛИЦА БР. 25.

Учвршћене солидне цене.

ПРАВИ МАСЛИНОВ ЗЕЈТИН!

Без мириса, изврсна куса и не онакв мастан као што су далматински зејтини. Postpaket од 5 килг за једно са поштарином К 6-50, у лименом кантама од 25—50 килг рачунам 80 пот. по 1 килг за веће количине дајем обавешћа писмено. На захтевање разашилем мустре, ако ми се приложи марка од 30 пот.

Топло препоручујем свакоме моје најновије стовариште изврсног далматинског вина; црно, бело, и шилер по најумеренијој цени. На захтевање разашилем мустре од све три врсте, ако ми се пошаље марка од 80 потура.

С поштовањем

ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ

150 1С-10 Ердегнови (Далмација).

СРПСКО ЕСКОНТНО деоничарско друштво У МИТРОВИЦИ

(Срем)

309 3-3

продаје из слободне руке своје у лежимирском атару лежеће земљиште у целокупној површини од 31 кат јутра и 380□°.

Земља је прве каквоће; шљивик близу 8 кат. јут.; у непосредној близини текућа вода. Друм од Митровице у Лежимир у радњи.

Они који би овај посед купити желили нека се обрате на управу горе наведеног друштва.

ЖИВИНА

Ја купујем сваковрсну пернату живину и желим понуде

ЂУРА МИЛИЋ

у Вел. Киџинди.

Велика радња за извоз пернате живине.

ПРОДАЈЕМ

мануфактурну радњу,

те, који је вољан примити са повљним условима, не мора велику своту положити; може на дуже одплаћивати, само мора дати гаранције. Роба је из најбољих творница набављена, добра и јефтина, најновије мустре, лепо сортирана. Радња се налази на првом месту, у мојој кући, на пијаци, преко од наше цркве. Ако купац не би остао у мојој кући, може робу пренети по његовој вољи где за добро нађе.

Гавра Весков,
трговац у Карлову.

325 2-2

СРПСКА БАНКА У ЗАГРЕБУ.

Од 2. (15.) априла о. г. почевши, исплаћиваће Српска Банка у Загребу дивиденду за годину 1905.

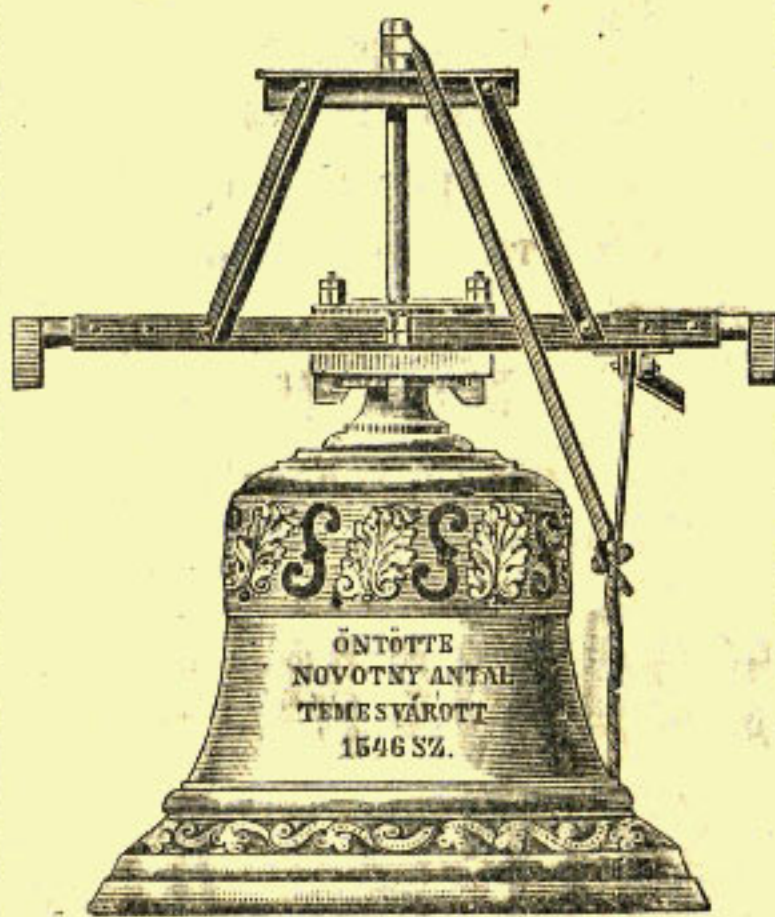
по 4 круне за купон бр. 10. (за г. 1905.) од акција јединица Српске Банке
по 40 круна „ „ бр. 10. „ „ „ „ десетица „ „

Загреб, 11. (24.) марта 1906.

УПРАВА СРПСКЕ БАНКЕ

Пријетба: Дивиденда од акција Српске Банке може се наплатити још и код свих српских новчаних завода.

369 2-3

ЗВОНЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

560 40-52

Особито препоручујем од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушцима провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала, прављење старих звона са круна од кованог гвожђа.

Илустровани ценовници и прорачун трошња бесплатно и франко.

На миланарској земаљ-изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миланарском медаљом.